

AN BEALACH CHUN NA GEALAIGHE.

udar, Tomás Ó Fithcheallaigh,
M.Sc. (N.U.I.).

Aibreán 15, 1978 - gleann uaigneach fuadhán taobh thiar de'n glelochán a bhí ann. Tugadh Gleann an Phorlaigh ar an lunisteir. Bhí áilneacht na h-áilneachta ar an tuaith. Bhí an ghrian ag lonnradh go subháilceach agus í ag sgapadh a gatha ar fud an doinhain. Bhí na crainn mar creatlaigh loma i rith an gheimhridh ach anois bhí brat glas ortha. Tháinig céol binn glárinhar na n-éan ó na craobha - céol a bhí ag moladh agus ag mórdhail seasúr an aosoig. Amuig sa bpairc bhí na h-uain is na gainhna ag lrimridh le h-áthas. Bhí an tuaith daithte le blathanna éagsúla. Bhí lus an cruim cinn ag fág-airt gloire dé.

Ag bun an taléibhe bhí saotharlann suidhte. I n-oifig an stiúirtheora bhí an Doctúir Roibeárd Ó Cearneigh ag faire armach an fhui-mneóig agus é ag caitheamh tobac. Ba mhór an togaíl croí dó féachaint ar áilneacht na tuaithe. Ach bhí brón in a shúla agus meadhchan tram ar a chroí. Cuirhnigh sé "earrach.....dochas". Ach ní raibh aondochas ar drom an dhomain. Bhí an síoruidheacht ag teacht i ngioracht. Annsin smaoin sé ar eachtraí na cuig bliain déag roimhe.

Bhí árd-cruinnuí ag an Ceathrar Mór san earrach 1960. In a dhiaidh síleadh go raibh síothch-an síoruidhe tagaithe don domhan agus go raibh an cogadh fuar leaghta ar fad. Gheall gach tír go n-usaidfi gléas adamhach le h-aga-idh an síothchain a dhaingnui. D'éirigh an suim sa spástaisteal agus i 1965 bhí Americanach agus Ruiseach in a gcomhnuidhe ar an gealach. Ach i 1968 thuit an lug ar an lag mar rinne na Rúisigh agus na Síngigh aithbheochaint ar a dturgnainha le spásgluaistean a bhí gléasta le cathceann adamhach. Cuireadar tús le taighde ca pleascán nicel. Bhí Sráit an Darthair ar dearg buile agus dheineadar a ndian ndícheall na Deargaí a sháru. I 1973 tugadh fé ndeara go raibh iomoirbrín buan ar suil ón méid deallradh adamhach a bhí sgaptha ar dromchla an domhain agus i

gceann sé bliain bheadh níos mó tuitim amach ar an cruinn ná bhí cheaduighthe le sláinte a shabháil. Measadh nach mbéadh mac máthar nó ingghean athar fágtha ar an saol i 1980. Dá bhrígh sin ba mhiste do mu-intear na cruinne a gáil a chur uirthi agus untheacht go áird-reann eile.

Dhearc an Doctúir Ó Cearnaigh ar an foirgneamh a bhí in aice leis an saotharlann. Bhí samhlacht eitealtanlainn ann. Istigh bhí fir ag obair le luas agus le deifir. Bhí spásgluaistean a chur le cheille acu. Bhí an saothar fé choimirce an Rialtais. Smaoinigh an Doctúir Ó Cearnaigh ar an taighde a rinneadh san saotharlann. Ba fé'n díon seo a d'ullmhaigh na ceimicidhthe an polaiméir de Tallium agus Deuterium a bhí comh-sásainhail mar abhar gluaise. Annseo, freisin, shocruigh na fisicithe ar an diaithir a b'fhearr chun na ghealaighe. D'féach an Doctúir Ó Cearnaigh ar an gcoill ós chomhar an t-saotharlainn. Ní raibh aon suim aige san gcoill anois. Ach taobh thiar de'n gcoill bhí ardán. Arian ardán bhí spásgluaistean reidh leis an taisteal turgnamhach a blai-cechaithe. Bhí sé i ndan míle daoine a iomchur de réir tuair-